

Hak Nam valt

Het Parool, 28 december 1991

door

DIRK JAN VAN DEN BERGH

MIJNHEER Kwok is tandarts. Deze maand is hij uit zijn huis gezet en moest hij de honderden kunstgebitten die hij in regelmatige rijen op glazen platen had uitgesteld, inpakken. Vier dagen sliep hij uit protest op straat met zijn familie, zijn vrouw en twee kinderen.

De plek waar hij woonde, op het schiereiland Kowloon vlakbij de luchthaven Kai Tak in Hongkong, moet in een park veranderen. Dat betekent het definitieve einde van een plaats waar Chinese gangsterbenden gevechten op leven en dood voerden om het bezit van een enkele steeg.

Hak Nam, de 'Stad der Duisternis', staat nu nog overeind: een langzaam verzakkende taart van tegen elkaar aanleunende flats, doorwoekerd door een wanordelijk stegenstelsel. Kwok: "Dit is het gebied van de 'Drie-Kan-Niet-Schelen': geen hygiënische controle, geen controle op arbeidsomstandigheden en geen bouwreglementen."

Kwok was een van de tientallen illegale tandartsen in de stad. Hij behaalde zijn tandartsdiploma in China, vluchtte in 1951 voor de communisten en vond in de Stad der Duisternis een mogelijkheid om de strenge Britse wetten (die een Engels tandartsdiploma eisen) te ontwijken en toch zijn praktijk uit te oefenen.

Oorspronkelijk was de stad een Chinese garnizoensplaats. Toen Engeland in 1897 het gebied ten noorden van Kowloon opeiste, werd vastgelegd dat de garnizoensplaats onder Chinees beheer zou blijven. Ongeregelde heden in 1899 deden de Britten echter besluiten de Chinese soldaten weg te sturen. Peking aanvaardde deze schending niet, en hield altijd vol dat de stad Chinees territorium was. Maar de kwestie werd niet vastgelegd en er bleef daarna onduidelijkheid bestaan wie er de scepter zwaaide. Zeventig jaar later was het gebied veranderd in een architectonische nachtmerrie waar het recht van de sterkste de enige wet was.

Steeds wanneer Hongkong plannen maakte om het gebied met de grond gelijk te maken, dreigde Peking met maatregelen. Tot in 1984 werd bepaald dat Hongkong in 1997 in Chinese handen overgaat. Hongkong kwam snel met een plan, dat voorzag in het betalen van compensatie aan de bewoners. De exodus kwam op gang, maar een harde kern bleef.

Kwok is lid van het Comité Tegen de Sloop van de Stad. Hij beweert connecties te hebben met China's premier Li Peng. "Mij krijgen ze hier niet weg," pochte hij toen ik hem in maart voor het eerst sprak. Compensatie van 65.000 gulden vond hij te laag. Maar eind november was het zover. De eerste fase van de ontruiming geschiedde zonder protest uit Peking. In maart volgend jaar is de tweede fase aan de beurt, en verwacht wordt dat de meeste mensen er tegen die tijd al wel uit eigen vrije wil uit zijn getrokken.

De definitieve sloop is gepland voor 1993, het park moet drie jaar later klaar zijn.